

BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA — METLIKA

TRIKOTAŽER

LETO III
ŠTEVILKA 4

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI »BETI«, METLIKA

Ob prazniku dela

Zgodovina delavskega gibanja v svetu je polna tragičnih dogodkov, zapostavljanj in izrabljanj delovnega človeka. Zadnja desetletja v minulem stoletju, ko je kapitalizem dosegel najsilovitejši vzpon, je delavski razred doživljal najtežje dni. Odnosi med kapitalisti in delavskim razredom so se iz dneva v dan zaostrevale. Spričo dejstva, da je bil delovni čas neomejen, mezde nizke in delovni pogoji vse težji, je postal položaj delavca neznosen. Vsako pravico so morali delavci plačati s trdim bojem, kar je imelo za posledico pospešeno krepitev delavskih vrst.

Leta 1864 je delavcem uspelo v Londonu ustanoviti mednarodno združenje delavcev — prvo internacinalo. Po tej ustanovitvi je dobila večletna zahteva delavstva za 8 urni delovnik revolucionarno obeležje. Ta zahteva je po besedah Marxa in zahtevah ženevskega kongresa predstavljala predpogoj za vsak poskus za izboljšanje položaja delavskega razreda. Padeč Pariške komune je trenutno onemogočil delo prve internacionale, vendar so njene ideje obdržale svojo veljavo v delavskih gibanjih, posebno v industrijsko razvitih deželah. V ZDA je stakvalo več sto tisoč delavcev, ki so morali delati nad 14 ur dnevno. Tu je prihajalo do krvavih spopadov, v katerih je v pičlih dveh letih žrtvovalo svoje življenje več sto delavcev, nadaljnjih 1000 in več pa je bilo ranjenih. Na desetine delavskih voditeljev, predvsem rudarjev, pa je bilo obsojenih na smrt in odpeljanih na morišče. Nekaj let za tem so ustanovili Federacijo strokovnih sindikatov, ki se je nekaj let kasneje preimenovala v Ameriško federacijo dela. Na svojem kongresu leta 1884 je bila izražena ponovna zahteva za 8 urni delavnik. Akcija se je razširila po vsem ozemlju ZDA, delavci so brez-kompromisno zahtevali skrajšani delovni čas, začeni s 1. majem 1886. leta v vseh tovarnah. Delodajalci so na to zahtevo negativno reagirali, kar je imelo za po-

sledico, da je na ta dan stakvalo 340.000 delavcev. Po besedah Engelsa je ta stavka pomenila potres celotne ameriške celine. Čeprav niso bile zahteve delavstva v celoti ugodno rešene, je le 200.000 delavcev izbojevalo pravico do 8 urnega delavnika. Ta uspeh je dal pobudo ostalim delavskim organizacijam v ZDA in svetu, da so boj neizprosno nadaljevali.

Vsaka nadaljnja akcija v boju z delodajalci se je skoraj končala s prelivanjem krvi in smrtnimi obsoodbami delavskih voditeljev. Ti pokoli so v svetu zelo ostro odjeknili in v spomin tem dogodkom je delavski razred ohranil 1. maj kot delavski praznik. To je dan, ki simbolizira brez-kompromisni boj proti kapitalističnemu izkoriščanju. Leta 1888 je pred Ameriškim kongresom federacije dela potrjen 1. maj kot delavski praznik. Leto pozneje je II. internacionala pri ustanovnem kongresu v Parizu sprejela isti sklep. Že z letom 1890 se je proslavljanje 1. maja kot delavskega praznika razširilo po Evropi in Ameriki. Tozadevne manifestacije na ta dan so krepile delavski razred, čigar zahteve dobivajo revolucionarno vsebino.

V prvih letih 20. stoletja je tudi pri nas prišla do izraza težnja po 8 urnem delavniku. Med leti 1904 in 1909 so bila številna delavska zborovanja prežeta z zahtevami po večjih pravicah delavskemu razredu. V naslednjem desetletju so se odnosi med delavci in delodajalci skrajno zaostri. Začetek I. svetovne vojne je povzročil določeno ohromelost v političnem delu. Zahteve delavskega razreda so se osredotočile v boj za dosego miru v svetu. Zmagovita oktobrska revolucija je prevzela iniciativo v svoje roke. Na ustanovnem kongresu III. internacionale leta 1919 se predstavniki levih struj odločijo za ocepitev in preimenovanje v Komunistično partijo. Posledice tega so bile, da so prvomajske proslave vse bolj in bolj silile k izmenjavi odnosov kapitalistov napram delavcu. Ta leta so zgo-

dovinsko obdobje Komunistične partije Jugoslavije, ki se je pod vodstvom tovariša Tita vse bolj in bolj konsolidirala in se bolj in bolj povezovala z množicami. Boji Komunistične partije v teh dneh imajo prav gotovo mesto na straneh, ki obravnavajo najrevolucionarnejši del naše zgodovine. Brezkompromisni boj delavskega razreda se je večkrat sicer uspešno končal, žrtve v tem boju pa so bili delavski voditelji, ki so zaradi svojega revolucionarnega delovanja pogostokrat bili obsojeni na dolgoletne ali doživljenjske zaporne kazni.

Strahoviti vihar II. svetovne vojne ni prizanesel niti temu gibanju. Razni politični tokovi sveta so se spopadli ali paktirali z zloglasnim fašističnim nasiljem. Naš prekaljen delavec je prvi opazil nevarnost fašizma in se golorok spopadel z njim. Plemenitost tega herojstva je pritegnila v boj domala vse rodoljubne sile Jugoslavije.

Neizprosnost, složnost, plemenitost in čvrsto začrtana pot delavskega razreda je rodila v jeku najstrahotnejšega fašističnega pokola v zgodovini človeštva neverjetno zmago. Delavski razred Jugoslavije je ostal zvest idealom svetovnega delavskega gibanja, kjer je zavzel najvidnejše mesto. Bil je odločilen faktor bodisi v kapitalističnih ali socialističnih deželah na pogojanjih, kjer so bile obravnavane pravice delovnega človeka. Čeprav je naš delavski razred začel z bojem nekoliko pozneje, je zabeležil s svojim bojem najsilovitejši vzpon. Uspelo mu je temeljito izmenjati družbene odnose in kot avantgardi naših narodov popeljati kolo zgodovine po socialističnem tiru.

Letos, ko bomo obhajali naš težko izbojevani praznik 1. maj, je nujno, da se spomnimo težkih časov in bojev našega delavskega razreda v preteklosti. Ob tem ne smemo pozabiti, da smo in ostanemo dolžniki našemu delavskemu gibanju ter da smo tudi danes pripravljeni spoprijeti se z vsakim elementom, ki bi skušal oskruniti obstoječe delavske pravice. Zavedati se nam-

reč moramo, da neposredni proizvajalci niso več tisto, kar so bili v vsem prejšnjem zgodovinskem obdobju, marveč so postali neposredno odločujoči činitelji, tako v proizvodnji kakor v vsej naši družbeni skupnosti. Razširile so se njihove pravice neposrednega odločanja, utrdil se je njihov položaj, začeli so se novi odnosi ne le do sredstev za proizvodnjo temveč tudi med njimi samimi. Seveda ne gre tu za spremembe samo v gospodarskem sistemu in načinu upravljanja proizvajalnih sredstev, marveč tudi za družbene spremembe z neposrednimi posledicami v položaju in funkcijah delavskega razreda. Gospodarski, proizvodni in družbeni problemi se rešujejo čedalje bolj znotraj delavskega razreda, v njihovih organih upravljanja in silah, ki so v odvisnosti od njegovih pojmovanj in sposobnosti.

Delavski razred je ponosen na uspehe, ki jih je dosegel ob pogojih delavskega samoupravljanja, saj vidi v njih ne samo moč sistema, ki ga je ustvaril in ga intenzivno dalje oblikuje, temveč tudi potrdilo svojih ustvarjalnih sposobnosti, ki služijo za dokaz, da so proizvajalci sami sposobni in pripravljeni neposredno upravljati in prevzeti največjo odgovornost do socialistične skupnosti.

Čeprav v nenehnem boju za lažje prisluzen in večji kos kruha, se je naš delovni človek z največjim optimizmom spopadel z gospodarsko in družbeno reformo. Napredek tehnike v svetu nam ne dovoljuje, da bi se uspavali in s tem zaostajali za svojim okoljem. Sodobno življenje zahteva od nas, da se vse bolj in bolj vključujemo v mednarodno delitev dela in izposlujemo, da bo tudi naš delovni človek v največji meri deležen sadov moderne tehnike. Veselimo se lahko ob dejstvu, da nam niso potrebni razredni boji in da lahko v miru izkoriščamo svoje umske in fizične sposobnosti v cilju ustvaritve lepšega jutrišnjega dne.

Naj živi 1. maj, največji dan našega delovnega človeka.

Vujčić Peter
direktor podjetja

Trikotažer včeraj, danes, jutri

Letos meseca maja bo preteklo dve leti, odkar je naša delovna skupnost začela izdajati svoje glasilo »Trikotažer«. Pobudo za izdajanje tega glasila je dal direktor podjetja Peter Vujčić.

Bilo je precej debate okoli tega, ali se bo začelo izdajati glasilo ali ne, ker je za to potrebno precej volje in ljudi, ki bi bili voljni sodelovati pri tem. Zato smo oklevali.

Kljub temu pa so se začela prva pripravljalna dela. Zbrali smo ljudi, ki so začeli delati. Jure Matekovič je narisal osnutke za zunanji izgled glasila, ki smo jih s pomočjo direktorja pregledali in izbrali najprimernejši osnutek. Direktor podjetja je izbral ime glasila »Trikotažer«. Nato smo začeli pripravljati gradivo za prvo številko glasila. Ker delavski svet podjetja ni takoj v začetku imenoval uredniškega odbora, so v glavnem opravljali vsa dela: Jure Matekovič kot tehnični urednik, Nada Zabčič kot glavni in

odgovorni urednik ter Slavo Milošević kot član. V začetku je bilo precej težav, saj je vsa odgovornost pri izdajanju glasila slonela v glavnem na treh ljudeh. Korekturo člankov smo zaupali prof. Jožetu Dularju, ker v podjetju nismo imeli ustreznih strokovnjakov. Imeli smo težave s prevajanjem člankov nekaterih avtorjev, ki niso pisali v slovenskem jeziku. Tako je izšla dne 16. 5. 1965 prva številka našega glasila v ciklostilu.

To je bil skromen poskus ustvarjanja glasila, saj je bilo komaj pet člankov, ki so jih v glavnem napisali iniciatorji za izdajanje glasila. Največje težave smo imeli s tem, ker nismo mogli razmnožiti tolikšnega števila izvodov, kot je bilo delavcev. Tako je komaj vsak deseti član delovne skupnosti dobil po en izvod Trikotažerja. O tem je razpravljala tudi delavski svet in sprejel sklep, da se začne glasilo tiskati v tiskarni in to v 1000 izvodih.

Ta sklep je bil popolnoma upravičen, saj so delavci zahtevali večjo naklado, ker je vsak hotel imeti svoj izvod.

Prva tiskana številka je izšla meseca marca letos. Ker prejšnji uredniški odbor ni bil kos vsem težavam, ga je delavski svet podjetja razširil na svoji redni seji dne 4. 6. 1966. Sedanji uredniški odbor je sestavljen:

Glavni in odgovorni urednik Janez Smrekar

Urednik Nada Žabčič

Korektor Lidija Milošević

Tehnični urednik Jure Matekovič

Člani: Zvone Hauptman, Franc Žist in Slavo ing. Milošević.

Do sedaj je bilo objavljeno v Trikotažerju skupno 134 člankov, in sicer, v letu 1965 24 člankov, v letu 1966 62 člankov, letos pa že 47 člankov. Te številke nam povedo o naglem razvoju našega glasila. Kvalitetnih ocen o glasilu nimamo, ker nismo izvedli splošne ankete. Lahko pa z gotovostjo trdimo, da je oblika

Trikotažerja, kvaliteta tiska ter problemi, ki jih obravnavajo članki, boljša, kot je bila v samem začetku, saj so v prvih številkah pisali le pobudniki tega glasila, sedaj pa imamo dopisnike tudi iz vrst neposrednih proizvajalcev. V Trikotažer je doslej objavilo svoje prispevke 30 dopisnikov.

Kljub temu, da Trikotažer izhaja v tiskani obliki, ima uredniški odbor precej dela. Zbrati mora vse gradivo, tako reportažno kot slikovno, predvsem pa mora paziti, da so vsi članki aktualni. To je včasih težko uresničiti, kajti od oddaje rokopisov v tisk preteče najmanj 14 dni, preden dobijo naši delavci glasilo v svoje roke.

S prispevki čim večjega števila naših delavcev pa bomo glasilo napravili prav gotovo bolj pestro in zanimivejše, da bodo prav vsi delavci z veseljem segali po njem.

Naša želja je, naj bo naš list odraz življenja celotne delovne skupnosti »Betí«, v katerem mora vsak naš delavec videti tudi samega sebe.

Uredniški odbor

Kvalitetni izdelki — naša bodočnost

Kvaliteta proizvoda je osnovno merilo za njegovo vrednost. Izvor te vrednosti prihaja vedno od potrošnika, ki mu je ta proizvod namenjen. Pojem kvalitete je zelo obsežen. Kvaliteto lahko opazujemo na več načinov. Potrošnik vedno instinktivno išče najboljšo kvaliteto proizvoda. Kvaliteta tekstilnih proizvodov obsega na desetine karakteristik, ki so si pogosto nasprotujoče pri posameznih potrošnikih.

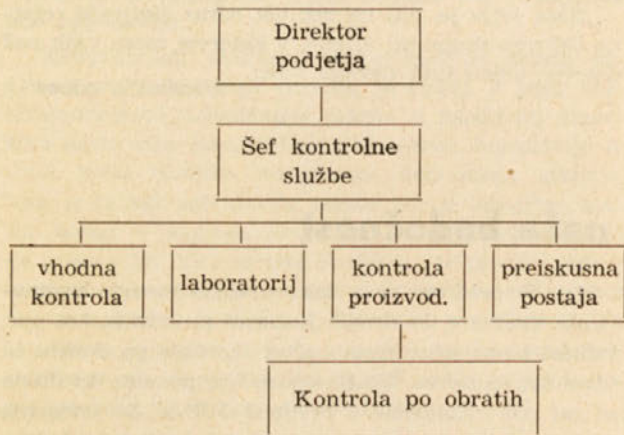
Eni želijo ton barve, desen, drugi otip, trpežnost, posamezni efekt, modo — zlasti pri konfekciji, vsi potrošniki pa želijo, da so te lastnosti najbolj harmonično združene in da dobijo najkvalitetnejši proizvod. Namen tekstilnih proizvodov ni samo pokriti goloto in obvarovati telo pred vremenskimi vplivi, temveč tudi krasiti in zadovoljiti estetske občutke potrošnika. Kvaliteta proizvodov je eden najosnovnejših pogojev za ekonomski uspeh proizvodnje. Ni treba posebej poudarjati, da živimo v času, ko se pri večini svetovnih proizvajalcev kopičijo gotovi izdelki. Proizvajalci s slabo kvaliteto stagnirajo, ali pa celo rapidno propadajo. Danes se bolj kot kdaj koli bije neusmiljen boj za izboljšanje kvalitete proizvodov, s tem pa tudi za osvajanje tržišča. Iz tega sledi, da proizvajalec mora prisluhni potrošniku in potrebam tržišča, ker je potrošnik barometer kvalitete. Upoštevati mora mentaliteto potrošnika, modo, praktičnost in kupno moč. Temeljito mora poznati kvaliteto proizvodov domačih in svetovnih proizvajalcev — konkurentov. S temi proizvajalci se mora neusmiljeno spopasti v boju za boljšo kvaliteto, biti mora boljši ali pa vsaj njim enak, nadpoprečen ali vsaj poprečen. V konkurenčnem boju odpovedujejo vsa reklamna sredstva razen kvalitete, ki je in bo ostala najučinkovitejša reklama, vedno, povsod in v vseh časih. Pravimo, da kvaliteta prodaja blago in odloča o upravičenosti obstoja proizvajalca.

V vseh deželah v svetu pa tudi pri nas obstojajo zakonski predpisi, ki urejajo optimalne pogoje kva-

litete. Ti predpisi prav tako urejajo metode ugotavljanja kvalitete ter drugih lastnosti proizvoda, kot npr. trdnost blaga, obstojnost barve, skrčenje po dolžini in širini ter podobno. Te in druge komponente kvalitete so pri nas regulirane s predpisi JUS-a. Za izvajanje določil teh predpisov so proizvajalci, ki jim je družba

zaupala to nalogo, odgovorni. Iz tega torej sledi, da proizvajalcu ni dano na voljo, da oblikuje kvaliteto samo po lastni želji, temveč se mora pri tem podrežati tudi družbenim normam. S problemi kvalitete proizvodov se že desetletja ukvarjajo v svetu štabi najboljših strokovnjakov z najsodobnejšo tehnično opremo. Industrijsko napredne dežele imajo obvezno organizirano kontinuirano kontrolo proizvodnje. V Nemčiji npr. so organi kontrole kvalitete hierarhično podrejeni direktno glavnemu direktorju proizvodne organizacije. Ta podrejenost je osnovana na dejstvu, da je direktor podjetja vrhovni organizator proizvodnega procesa in s tem odgovoren za kvaliteto izdelkov. Ker pa direktor zaradi obsežnosti svojih funkcij ne more hkrati opravljati še delo kontrolorja kvalitete, dirigira to delo svojemu najbližjemu sodelavcu — šefu kontrolne službe.

Shema kontrole kvalitete v NDR

Nesmiselno bi bilo, kot zatrjujejo znani strokovnjaki za kvaliteto v Nemški demokratični republiki, da bi bila kontrolna služba podrejena tistemu, katerega delo kontrolira.

Kadar ugotavljamo konkretno fizično osebo kot odgovorno osebo, so mnenja o odgovornosti za kvaliteto izdelkov zelo deljena in različna. O tem je tudi v svetu precej sporov. Eni trdijo, da je za kvaliteto proizvodov najodgovornejši neposredni proizvajalec — delavec na stroju, drugi menijo, da je za to odgovoren mojster, tretji, da je odgovoren tehnični direktor in podobno. Zato ni predpisov in ni vnaprej mogoče določiti odgovorne osebe. Poleg navedenih oseb so lahko za kvaliteto odgovorne tudi druge osebe, kot npr. tehnična služba, nabavna služba, prodajna služba, kreatorji — modelarji in nekatere skupne službe. Če hočemo ugotoviti dejansko odgovornost in konkretno osebo moramo analizirati fazo proizvodnega procesa, v kateri je napaka nastala in okolnosti, ki so pripomogle k nastanku te napake. Take analize pa pogosto niso enostavne. Če napake ne moremo ugotoviti organoleptično (na prvi pogled) jo moramo ugotavljati tudi s kemijskimi in fizikalnimi analizami. Analiza vzrokov napak mora biti hitra, točna in učinkovita, kajti le tako je kontrola lahko operativna. S pomočjo kontrole kvalitete moramo po najkrajši poti preprečevati napake v tehnološkem procesu. V spomin si priključimo domači pregovor »Kdor dela, ta greši«. Če nas kdo

opozori, da delamo napako, nam hoče samo dobro. Napako bomo odstranili, od tega pa bomo imeli neposredno korist. Pri odkrivanju napak ne gre nikakor za obsojanje ali obtoževanje osebe, ki je povzročila napako, gre samo za tovariško opozorilo in preprečevanje še nadaljnjih napak. Odnosi med osebami, ki ugotavljajo vzroke napak in med osebami, ki so napake storile pa so žal najbolj delikatni in pogosto zaostreni. Vzroke za take odnose pa je treba iskati samo v pomanjkanju družbene zavesti in nepoznavanju vloge proizvajalca v proizvodnem procesu. Ako proizvajalec ve, da je kontrolor postavljen zato, ker nekdo nima zaupanja v njegovo delo, tedaj že na samo prisotnost kontrolorja močno reagira. Za njega je kontrolor nekaj, kar ga ponižuje, nekaj, kar podcenjuje njegovo delo. Ta reakcija je lahko tako močna, da pride do medsebojne nestrpnosti in v ekstremnih primerih celo do sovraštva. Do tega pa ne pride v primeru, ko se zavedamo, da se ta dva proizvajalca dopolnjujeta in si morata medsebojno pomagati. Vsi smo proizvajalci, sestavni del proizvodnega procesa, imamo pa vsak svojo nalogo, eden izdeluje, drugi kontrolira, tretji prodaja itd.

Za organizacijo službe kontrole kvalitete imajo vse proizvodne organizacije, ki imajo organizirano tako službo, pravilnik o kontroli kvalitete. S pravilnikom je predpisana organizacija te službe, njene naloge, pravice in dolžnosti, tehnična opremljenost, vrsta evidence in dokumentov, število dopustnih napak pri posameznih proizvodih in drugo. Tak pravilnik je statutarni predpis proizvajalne organizacije in je obvezen za vse proizvajalce te organizacije.

Služba kontrole kvalitete ima predvsem te naloge:

- zagotoviti mora, da se v redno proizvodnjo sprejmejo samo izdelki ustrezne predpisane kvalitete,
- zagotoviti mora, da bodo končni izdelki kot rezultat vseh faz tehnološkega procesa ustrezne kvalitete,
- zasledovati in analizirati mora kvaliteto izdelkov od njihovega nastajanja pa do efekta na tržišču,

Da je služba kontrole kvalitete kos vsem svojim nalogam, mora biti primerno organizirana, mora uporabljati ustrezne metode kontroliranja, razpolagati s primernim kadrom, opremo in tehnično dokumentacijo.

Proizvajalne organizacije v svetu pa tudi pri nas imajo naslednjo funkcionalno delitev kontrole, in sicer na:

1. vhodno kontrolo
2. medfazno kontrolo
3. kontrolo končnih izdelkov
4. super kontrolo in
5. tehnično analizo kvalitete

Vhodna kontrola mora zagotoviti, da bodo izdelki, ki so dobavljeni za nadaljnjo dodelavo ali predelavo ustrezali predpisani kvaliteti. Tu gre zlasti za kvalitativni prevzem blaga in podajanje pravne osnove za reklamacije.

Medfazna kontrola vsebuje kontrolo nad izdelki v posameznih fazah tehnološkega procesa. Namen te kontrole je, da že v osnovi odstranimo napake, ki bi se pozneje odražale v končnem izdelku.

Kontrola končnih izdelkov obsega pregled in ugotavljanje kvalitete končnih izdelkov pred odpremo kupcem ter zaznamovanje, označevanje in pakiranje končnih izdelkov.

Super kontrola je zadnja faza pri kontroli kvalitete. Izvajajo jo občasno zlasti na končnih izdelkih, po opravljeni končni kontroli. Njen namen je preprečiti, da se zaradi subjektivnih vzrokov kvaliteta končnih izdelkov ne poslabša in da se še morebitne napake pred dokončno odpremo odstranijo.

V naši državi je kontrola služba glede na tekstilne tovarne organizirana najbolj v predilnicah in v novih tovarnah, medtem ko imajo ostale tekstilne tovarne

slabo ali pa sploh neorganizirano kontrolno službo. Sedaj, v času ko se tekstilne tovarne vključujejo v mednarodno delitev dela, pa se intenzivno ukvarjajo s problemi kvalitete svojih izdelkov. Za izboljšanje kvalitete proizvodov organizirajo proizvajalne organizacije samostojne štabe z močno strokovno zasedbo strokovnjakov in sodobno tehnično odpremo. Vse kaže, da se bomo morali tudi v našem kolektivu resneje lotevati organizacije kontrolne službe in intenzivnejše delati na izboljšanju kvalitete. V to mora biti vključen sleherni član našega kolektiva, saj je ravno kvaliteta naših izdelkov najboljše zagotovilo za uspeh in bodočnost našega kolektiva.

Ružica Škof, dipl. ing.

Prvi korak k sodobnejši proizvodnji

Industrijsko izdelovanje oblačil imenujemo tekstilno konfekcijo. Razdeljena je na več vej in to po svoji dejavnosti (trikotaza, lahka ženska konfekcija, lahka moška konfekcija, težka konfekcija, ki je zopet razdeljena na žensko in moško itd.). Ena takšnih vej je konfekcioniranje trikotaznih izdelkov. Ta je tudi zastopana v našem podjetju kot nosilec finalizacije naših proizvodov.

V naši konfekciji izdelujemo oblačilne predmete iz pletiv, ki jih dobimo v naši pletilnici.

Naš proizvodni plan obsega moško, žensko in otroško perilo, razne bluze, različne vrste moških in otroških puljev, spalne srajce, kopalke itd.

Za vsak oblačilni predmet je potrebno odgovarjajoče pletivo. Na snutkovnih strojih je pleteno sintetično in viskozno pletivo, ki ga uporabljamo za izdelavo ženskega perila (kombineže), razne bluzice in podobno. Na Raschel pletilnih strojih je pleteno čipkasto pletivo, ki ga uporabljamo za izdelavo različnih bluz in razne čipke, ki se uporabljajo za okras pri izdelavi ženskih in otroških kombinež, bluzic in spodnjih kril.

Na okroglih pletilnih strojih je pletena helanca, bombažno in volno pletivo, ki se uporablja za izdelavo različnih puljev, otroških hlačk ter kopalk in za prodajo drugim potrošnikom.

Pletivo, ki je prešlo potrebne postopke dodelave, pride v skladišče pletiva, kjer je šele sposobno, da ga lahko uporabimo za konfekcioniranje.

Prvi del konfekcioniranja je krojenje bodočih izdelkov in pletiva. Prostor, kjer se opravlja to delo imenujemo krojilnica.

Ker se je pred kratkim preselila naša krojilnica v nove, moderne in sodobni tehnologiji krojenja prilagojene prostore, mislim, da je dobro, da so tudi naši bralci seznanjeni z delom in pomenom krojilnice.

Sama organizacija krojilnice je vedno prilagojena potrebam šivalnice. To se pravi, da mora krojilnica vedno zadovoljevati potrebe šivalnice in to po kvantiteti skrojenega pletiva in po kvaliteti skrojjenih komadov. Zato je važno, da je obseg krojilnice projektiran napram potrebam same šivalnice.

Organizacija krojilnice je lahko različna. V manjših obratih je urejena skoraj na obrtniški način, a v ve-

likih, med kakršne sodi tudi naša, je proces dela urejen po fazah dela. Se pravi, da je delo, ki je potrebno za krojenje določenega oblačilnega predmeta razdeljeno na več različnih postopkov.

Delovna sredstva, ki jih uporabljamo v krojilnici, delimo na osnovna in pomožna. Med osnovna prištevamo polagalne mize za polaganje pletiv, tračne žage, kjer se kroji pletivo, razne vertikalne nože za razkrojevanje pletiva na polagalnih mizah in odlagalne police za skrojene izdelke in koristen odpad.

Med pomožna sredstva prištevamo pripomočke, ki krajšajo sam proces krojenja. To so razne klešče za spenjanje položenega pletiva, grelni aparati, ki se uporabljajo zaradi kvalitetnejšega krojenja itd.

Vsa ta sredstva omogočajo hitro in kvalitetno krojenje in zamenjujejo veliko število potrebnih delavcev.

Ker je bila stara krojilnica utesnena, se je pristopilo k izgradnji nove, ki naj bi zadovoljila potrebe bodoče nove konfekcije.

Tako smo se pred kratkim preselili v novo krojilnico in prav je, da povemo, kaj pričakujemo od tega.

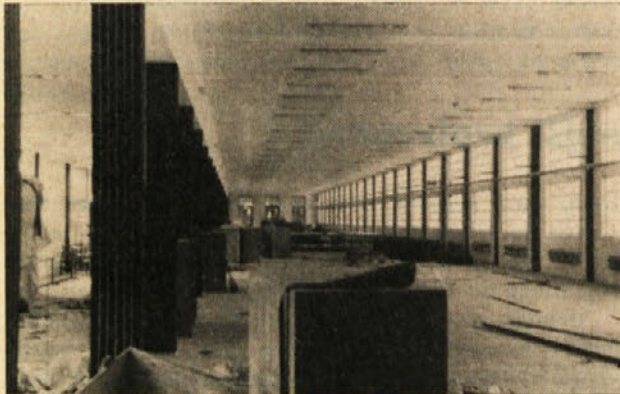
Prav to, da preidemo na modernejši, tehnološko sodoben način dela, ker le tako bomo lahko korakali v korak s tržiščem, ki zahteva vsak dan cenejše in

V novi krojilnici smo že začeli z delom

kvalitetnejše izdelke. Drugo je bila sama kapaciteta krojilnice. Z izgradnjo nove konfekcije — šivalnice in s specializacijo našega obrata v Mirni peči, se je postavilo vprašanje kapacitete krojilnice. Zato se je izdelal program, po katerem bomo v naši krojilnici krojili tudi za obrat Mirna peč, in to zaradi tega, ker imamo tukaj tudi strokovni kader in boljše pogoje dela.

Tudi organizacija dela je, oz. bo v novi krojilnici drugačna, kot je bila v prejšnji, stari. K temu so nas vodile napake oz. problemi, ki so se pojavljali doslej. V sodelovanju s pripravo dela in z razvojnim oddelkom

Nova konfekcija pred montažo strojne opreme

v našem podjetju posvečamo temu vprašanju največjo skrb.

Naj navedem v ilustracijo temu nekaj primerov. V krojilnici je bil do sedaj zelo pereč problem odpadka in kvalitete krojenja. Tudi kapacitete in sam prostor so bila velika ovira pri nemotenem delu. Zato smo tem problemom pri projektiranju in organizaciji nove krojilnice posvetili največjo pozornost. Kolikor smo, oz. bomo uspeli, se bo pokazalo v nekaj mesecih.

Naj sedaj na kratko orišem potek dela v novi krojilnici: iz skladišča pletiva gre pletivo z delovnim nalogom v krojilnico.

1. faza dela je risanje krojev na pletivo.
2. faza dela je polaganje pletiva (določeno število plasti).
3. faza dela je razkrojevanje položenega pletiva z vertikalnim nožem.
4. faza dela je krojenje (fino) na tračni žagi.
5. faza dela je pregled skrojjenih izdelkov in vzenje v svežnje.

Po teh postopkih gredo skrojeni izdelki v medfazno skladišče in od tam v šivalnico v nadaljnje delo. To je grobi opis dela v novi krojilnici. V boljše ilustracijo, kakšna je nova krojilnica na pogled, si lahko ogledate sliko. Sam tehnološki postopek in nova organizacija pa se bosta odrazila na finančnem rezultatu in povečani produktivnosti.

Alojz Stopar

Trikotažer med delavci

Ob vstopu v tretji letnik »Trikotažerja« je uredniški odbor sklenil napraviti med delavci nekako anketo v malem o tem, kako vsak mesec sprejemajo svoje glasilo. Odpravila sem se v obrate in vprašala tu in tam kakega delavca, ali redno bere tovarniško glasilo, kaj ga v njem najbolj zanima in kakšni so njegovi predlogi, da bi bil »Trikotažer« še boljši. Izbor delavcev, ki so na ta vprašanja odgovarjali, je bil popolnoma slučajen. V vsakem obratu sem ustavila dva ali tri, kakor so pač prišli na vrsto. V tem članku bi želela nazivati njihova mnenja.

Slučajno me je pot zanesla v plansko-analitski oddelk in tako je bil tov. Vukšinič prvi, ki sem ga prosila za mnenje o »Trikotažerju«. Včasih ga bere, redno in vsega pa ne. Predlagal je, da bi bil Trikotažer še bolj strogo interni časopis in naj bi obravnaval le probleme podjetja. Bilo naj bi manj teoretičnih člankov in nepotrebne se mu zde splošne rubrike, na primer: »Malo za šalo — malo za res«, saj take stvari lahko prebere tudi v vseh drugih časopisih in revijah. Po njegovem mnenju bi bilo tudi prav, da bi se krog sodelavcev razširil in ne bi v njem srečevali vedno istih imen.

V račel pletilnici sem se pogovarjala z vodjo izmene tov. Dimcem. Povedal mi je, da on in njegovi sodelavci odnašajo Trikotažer domov, saj na delu ni časa za branje. Tudi on ne prebere vsega, ker nima časa. Skoro nikoli ne bere člankov z družbeno-politično

vsebinsko, vedno pa tiste prispevke, ki govorijo o proizvodnji in njenih problemih. Predlagal je, naj bi večkrat pisali o delu in problemih po posameznih oddelkih, saj bi se tako bolje poznali med seboj in bi lažje razumeli, zakaj so določene razlike med posameznimi ekonomskimi enotami.

Tov. Pavlovič, mehanik v snutkovni pletilnici, redno bere Trikotažer. Začne vedno na zadnji strani in najprej reši križanko. Prebere vse, najbolj pa ga zanimajo proizvodni problemi podjetja. Več bi moralo biti člankov o vsakdanjih problemih iz prakse. Zelo zanimiva in koristna je rubrika o delu organov upravljanja. Po njegovem mnenju bi bilo dobro, da bi se uredniški odbor razširil tako, da bi imel v vsaki ekonomski enoti nekakega »stalnega dopisnika«, ki bi bil zadolžen za to, da poroča o delu v svojem obratu.

V okrogli pletilnici smo vprašali za mnenje Anico Kralj. Navadno prebere skoro vse. Najbolj jo zanimajo novice iz kolektiva in članki o delu družbeno-političnih organizacij v podjetju. Všeč ji je Trikotažer v sedanji obliki in obsegu, pripomnila pa je še, da ni prav nič lepo, da o delu in problemih v okrogli pletilnici ni bilo še nikoli nič napisanega.

V barvarni sem najprej ustavila tovariša Ribariča. Na žalost Trikotažerja le prelista, bere pa malokdaj. V službi ni časa, domov ga pa tudi ne nosi. Z zanimanjem bi prebral kak članek o delu v barvarni, tega pa itak nikoli ni! Še enkrat sem poskusila srečo in

vprašala tov. Režka, če on bolje pozna Trikotažerja. Povedal je, da ga včasih bere, včasih pa tudi ne. Najbolj ga zanima, kakšne uspehe dosega podjetje. Predlagal je tudi, da bi bilo prav, če bi poročali o tem, kakšne uspehe dosegamo vsak mesec, ali izpolnimo in presežemo plan ali ne in podobno. Med razgovorom se nama je pridružila še Jožica Kopinič, vodja izmene. Ona ga rada in redno bere. Po njenem mnenju bi delavci še raje segali po njem, če bi bila v njem kdaj pa kdaj kaka reportaža iz proizvodnje. Tudi ona je predlagala naj bi vsak DSDE določil enega člana, ki bi bil zadolžen za obveščanje preko Trikotažerja o novicah in delu v obratu in ki bi skrbel tudi za objavo važnejših sklepov posameznih DSDE.

Mimogrede sem ustavila še Jarnjevič Marijo, vodjo izmene pri paranju čipk. Povedala je, da ga dekleta rada bero in vedno sprašujejo, kdaj pride nova številka. Tudi sama ga prebere, če le utegne. Toda vedno bolj zadnjo polovico, kot sprednjo...

V konfekciji sem najprej govorila s Puljak Margareto. Včasih ga bere, vedno pa ne, saj jo nekoliko moti slovenski jezik. Vedno pa prebere šale, poročilo o sklepih upravljanja in razna poročila o delu in stanju podjetja. Po njenem mnenju bi morali pisati tudi o odnosih med delavci, o problemih mladine, o zabavnem življenju v podjetju...

Tudi Ružič Mira ga rada in vedno bere. Komaj ga čaka, da zve kaj novega. V teh dveh letih se je že veliko spremenil, lahko pa bi se še razširil. Saj prebere čisto vse in bi rada še več. Po njenem mnenju je vse premalo člankov o sami proizvodnji.

Matjašič Koviljka ga včasih prebere, včasih pa ne. Najraje rešuje križanko. Želela bi, da bi čim več pisali o samih delavkah, o disciplini in o doseganju norm posameznih delavcev. Tudi taki članki in kritike bi bili lahko vzpodbuda za boljše in vestnejše delo. Tudi članki iz zunanjih obratov bi bili zelo zanimivi, saj o njih tako malo vemo.

Bajuk Marija vedno prebere celega. Kar se da že kar v službi, potem pa ga odnese še domov, da ga bere vsa družina. Vse se ji zdi zanimivo, najraje pa prebere »Našo kroniko«. Želi si le, da bi bilo glasilo še bolj obsežno.

Stipanič Silva prebere le članke, ki jo zanimajo. Najprej reši križanko in prebere šale, nato pa poročila o rezultatih sej in sestankov. Všeč ji je tak, kot je, saj je v njem vsakega nekaj.

Tudi Katunič Ana ga redno bere, čeprav ga včasih zaradi jezika težko razume. Najbolj jo zanima, kakšne uspehe podjetje dosega in s kakšnimi težavami se srečuje.

Obrata v Črnomlju nismo obiskali, zato nam je tov. Šiler povedal kar v Metliki svoje mnenje. Prebere ga, če ga le dobi. Se pa včasih zgodi, da ga ravno zanj zmanjka, ker pride zadnji na vrsto. Najbolj mu je všeč, da so v njem obrazloženi vsi važnejši sklepi organov upravljanja in mu jih ni treba delavcem razlagati, kot jih je moral včasih. Po njegovem mnenju bi bilo tudi zelo dobro, če bi upoštevali sklep delavskega sveta podjetja in kot dodatek tiskali tudi splošne akte podjetja. Delavci imajo zelo radi tudi članke za razvedrilo, saj to glasilo popestri. Obljubil nam je,

da bo tudi sam kmalu prispeval članek o delu v obratu II Črnomelj, saj ga že dolgo prosimo zanj.

V Mirni peči smo se najprej pogovarjali z obratovodjo, Stanetom Mrvarjem. Po njegovem mnenju je rubrika »Malo za šalo — malo za res« odlična in zelo priljubljena, saj kaj takega še Dolenjski list nima. Tudi poročila o delu organov upravljanja so zelo dobra in izčrpna. Večina drugih člankov pa je morda nekoliko preveč oddaljena od neposrednega proizvajalca — delavca. Slaba stran je tudi to, da o vsaki stvari pišemo šele takrat, ko je že končana ali problem rešen. Tako ni prilike za polemiko in delavci nimajo možnosti izraziti svoje mišljenja. Veliko je še problemov, o katerih pre malo pišemo, na primer, zakaj je zastala proizvodnja, zakaj tak procent odpadka, ipd. Na vsak način imajo strokovne službe pre malo prostora v Trikotažerju.

Mehanik Čanželj Jože ga redno bere, pogreša pa v njem članke in predloge samih delavcev. Po njegovem mnenju je v glasilu tudi pre malo kritike, tako da ne ve, ali je v podjetju res vse tako v redu, ali pa o slabostih nočemo pisati. Seveda pa je večina člankov zelo zanimivih in Trikotažer je zdaj veliko boljše, kot je bil lani. Le delavci bi se morali več oglašati.

Tudi tovarišici Malči Sukovič je Trikotažer všeč, vendar je tudi ona pripomnila, da so v njem same hvale, o napakah pa raje molčimo. Res je bolje, če jih ni, če pa so, jih ne smemo skrivati, saj je to naše interno glasilo. Več člankov bi moralo biti iz delavskih vrst, tudi iz Mirne peči se nihče ne oglasi. Obljubila pa je, da bodo v bodoče tudi oni bolj pridno pisali.

Pate Hemka prebere le zanimivejše in važnejše članke. Zanima jo predvsem problematika podjetja. Mimogrede sem povprašala za mnenje še dve, tri, ki jim ne vem imena. Vse ga prelistajo in prebero, kar jih zanima.

V Dobovi smo najprej vprašali za mnenje Horvatič Verico, ki ga vsak mesec razdeli po obratu. Povedala je, da ga delavke komaj čakajo in zelo rade berejo. Tudi skupno reševanje križanke je kar dogodek za obrat. Sama prebere čisto vse in še se ji zdi premalo. Šepec Ana, novi predsednik DSDE, bi si želela, da bi sami delavci bolj sodelovali s članki in je obljubila, da se bodo tudi iz Dobove oglasili. Trikotažer se ji zdi zelo zanimiv, saj tako največ zve, kaj se dogaja v matičnem podjetju v Metliki. Zanimivo pa bi bilo tudi kaj več vedeti o načrtih in politiki podjetja.

Radanovič Cilka je odgovorila skoro za vse, ko je povedala, da ga delavke rade berejo in prebero čisto vse. Vsebinsko se ji zdi dober in dovolj pester. Govorili so že o tem, da bi bilo treba napisati kak članek iz Dobove, pa se nihče ne upa oglasiti. Le korajžo, dekleta, pa bo šlo! (opomba uredništva).

V Ljubljani nismo govorili s sodelavci, toda tovariš Vogler nam je povedal, da ga prav vse rade berejo in z navdušenjem pričakujejo vsako novo številko. Le za to, da bi se oglasile, ni dovolj poguma.

Z rokopisom tega članka sem stopila še k našemu glavnemu uredniku Trikotažerja in ga vprašala za mnenje. Mišljenja delavcev, s katerimi sem razgovarjala, so brez dvoma zelo koristni napotek uredniškemu odboru, vendar smo precej tega vedeli tudi sami.

Predvsem smo se zavedali, da je premalo pisanega o problemih v proizvodnji, nabavi, prodaji, računovodstvu itd., zato smo pogostokrat prosili naše delavce, naj pišejo o tem. Največkrat zaradi pomanjkanja časa ti sodelavci niso pisali člankov, čeprav so jih obljubili. Zato je bila vsebina našega glasila vedno prepuščena v glavnem članom uredniškega odbora. Za pomembnejše članke smo morali sodelavce prositi tudi po več mesecev, da smo jih lahko objavili. Zelo nam je žal,

da ne moremo pisati o trenutnih problemih, kajti za to imamo premalo časa. Naš Trikotažer namreč potrebuje kar štirinajst dni, da ga v tiskarni sestavijo in tiskajo, v tem času pa marsikak, ob pisanju aktualen problem, že sastari. Skušali bomo zadovoljiti željam naših bralcev in sodelavcev in zato vabimo k sodelovanju vse naše delavce, ki naj s svojimi prispevki vsebinsko obogatijo svoje glasilo.

Lidija Milošević

Izračun osebnih dohodkov

Namen tega članka je prikazati celoten potek izračuna osebnih dohodkov, ki naj bi pomagal vsakemu članu kolektiva, da bo lahko dnevno spremljal svoj zaslužek in imel možnost prepričati se v točnost samega izračuna.

Po predpisih, ki jih določa pravilnik o delitvi osebnih dohodkov podjetja, se osebni dohodki obračunavajo ločeno po delovnih enotah in sicer:

1. DE pletilnica z obračunskimi enotami:
  - a) raschel pletilnica
  - b) snutkovna pletilnica
  - c) krožna pletilnica
2. DE barvarna s kotlarno
3. DE konfekcija
4. DE obrat II Črnomelj
5. DE obrat III Mirna peč
6. DE obrat IV Dobova
7. DE V predstavništvo Ljubljana
8. DE skupne službe, h kateri spadajo:
  - splošna uprava
  - računovodstvo
  - analitsko-planski sektor
  - tehnično vodstvo, h kateremu spadajo še:
    - a) vzdrževalna skupina
    - b) mehanična delavnica
    - c) električna delavnica
    - d) mizarji
  - komerciala, ki jo sestavljajo:
    - a) nabavni oddelek
    - b) prodajni oddelek s prodajalno
    - c) potniki in izvozno-uvozni oddelek
9. DE obrat družbene prehrane.

Vodje proizvodnih enot so dolžni sproti spremljati ustvarjen osebni dohodek na podlagi količnika in kvalitne proizvodnje in o tem redno obveščati sodelavce. V primerih večjih odstopanj morajo o tem obvestiti vodjo proizvodnje ter ugotoviti vzroke odstopanja oz. realnost obračuna.

Osnovni dokument za izračun osebnega dohodka posameznika je delovni nalog, v katerega sodelavec dnevno vpisuje količino proizvodnih artiklov, oz. faz artikla. Iz delovnih nalogov poenterska služba vnaša v obračunske liste skupne količine izdelkov po posameznih fazah. V kolikor je del delovnega časa delavec prebil na nenormiranem delovnem mestu, se vpiše v prisotnosti list število delovnih ur. Tako dobljeni po-

datki nam služijo kot osnova za izračun osebnega dohodka posameznega sodelavca. Če torej pomnožimo število izdelkov oz. polizdelkov s cenikom del, ki je določen v bruto znesku za posamezne faze in ure (tj. delo po času) z bruto obračunsko osnovo, ki je določena s pravilnikom OD, dobimo izdelavne bruto osebne dohodke — po času in učinku. (Glej tabelo na str. 9.)

Državni prazniki

Nadomestila za dneve državnih praznikov se izračunajo na podlagi poprečja OD tekočega meseca. Zaslužek takšnega meseca po času in učinku delimo z opravljenimi urami in dobimo povprečni OD na uro, s katero pomnožimo število ur, ki se nanašajo na državni praznik.

Letni dopust

Višina OD v času koriščenja letnega dopusta se ugotovi na podlagi poprečja zasluženih OD v zadnjih treh mesecih. V osnovo vzamemo OD po času in učinku in delimo s številom delovnih ur v istem razdobju. Tako dobimo poprečni OD na uro zadnjega tromesečja, s katerim pomnožimo ure, ki se nanašajo na koriščen letni dopust. Tako smo dobili OD za čas koriščenja letnega dopusta.

Dodatek za stalnost

Člani kolektiva imajo poleg osebnega dohodka po pravilniku pravico tudi do OD na stalnost in leta službe v stroki, ki znaša v neto zneskih (podano v din/uro).

1. za delo v tem podjetju	3—6	6—10	nad
	let	let	10 let
a) za del. mesta NK, PK, K in SS	4	8	12
b) za del. mesta VK, ViŠS, VS in vodilna del. mesta	6	10	14
2. za službena leta v isti stroki		5—15	nad
		let	15 let
a) za del. mesta NS, SS in K		6	10
b) za del. mesta VK, ViŠS in VS		10	15

Za stalnost v podjetju se šteje skupna delovna doba od ustanovitve »BETI«, to je 1. 7. 1956.

Za delo v stroki se štejejo leta službe v delovnem razmerju v isti stroki v tem ali drugem podjetju.

Primer: šivilja, ki je delala 19 dni po učinku in 3 dni po času (1 državni praznik, 2 dni dopusta in 1 dan bolniške), je napravila:

Vrsta izdelka	Količina komadov	Cenik del	Zasluzek po normi	Količnik	Zasluzek po masi OD
Ročno I komb. Danica	4300	× 0,0732	314,76		
Ročno I ž. hl. Rada	2800	× 0,0200	56,00		
Ročno I otr. Puli	3100	× 0,0537	166,47		
Ročno II otr. Puli	5200	× 0,0662	344,24		
	Zasluzek po učinku (162 ur)		881,47		
	24 ur × 3,11 (bruto obračun. postavka) zasl. po času		74,64		
Bruto izdelavni OD po času in učinku				956,11 × 1,06 =	1013,48
+ nadomestilo OD:					
	državni praznik 8 ur			22,48	
	letni dopust 16 ur			51,30	
	dodatek na stalnost			43,60	
			Skupaj bruto OD	1130,86	
- prispevki iz OD 32,10%				-	363,01
			neto OD	767,85	
+ OD iz podaljšanega del. časa - nadure v neto zneskih za 6 ur					25,52
				793,37	
+ boleznine do 30 dni za 1 dan					15,00
			Skupaj za izplačilo:	808,37	

Prispevki

Z odbitkom 32,10% prispevkov, od bruto osebnih dohodkov smo dobili neto osebne dohodke.

Prispevki iz osebnih dohodkov so:

- prispevek iz delovnega razmerja	12,90%
- prispevek za socialno zavarovanje	19,00%
- prispevek za zaposlovanje	0,20%

Nadure

Osebni dohodek iz podaljšanega delovnega časa (nadure), se ne štejejo v pokojninsko osnovo, zato je knjigovodstvo osebnih dohodkov dolžno napraviti poseben izračun kot za dopolnilno delovno razmerje. Neto znesek je posebej prištet k osebnim dohodkom v obračunskem listu.

Osebni dohodek iz nadurnega dela dobimo, če število nadur pomnožimo s po pravilniku določeno obračunsko osnovo. Tako dobljeno osnovo še povečamo za 50%. Po pravilniku OD podjetja se za 50% poveča osnova zaslužka tudi za delo na državne praznike, če je s strani gospodarske organizacije zaradi izjemne potrebe dan nalog za delo na ta dan.

Boleznine

Tudi osebne dohodke za nadomestilo bolezni do 30 dni krije podjetje. Več o bolezninah je navedeno v prejšnji številki našega lista.

Izpod izračunanega neto osebnega dohodka pod zap. št. 28 v obračunskem listu so nižje navedene kolone za posamezne vrste odtegljajev, kot: akontacije na osebne dohodke, članarine, potrošniška posojila, krajevni samoprispevek, menza in podobno. Za skupen

znesek odtegljajev se zmanjša prvotno izračunan neto OD, nakar dobimo znesek za izplačilo sodelavcu.

V spredaj navedenem primeru izračuna osebnega dohodka smo osebne dohodke zaslužene na osnovi norm in delovnega časa povečali še za količnik ustvarjene mase OD v določeni delovni enoti.

Masa — sredstva osebnih dohodkov posameznih ekonomskih enot — je odvisna od:

- količine proizvodnje,
- kvalitete,
- poslovnih stroškov,
- dodatka za priučevanje delavcev in praktikantov

Na podlagi normativov časa ter veljavnih obračunskih postavk se izračunajo tarife po enoti proizvoda ločeno za posamezne delovne enote oz. obračunske enote. Cenik del se določi za vsak izdelek ali fazo posebej in to za vsak nov artikel. Pri spremembi kalkulativne postavke ali norme se menja tudi cenik del. V ceniku del so zajeti le osebni dohodki izdelave. Po pravilniku OD je dovoljeno, da posamezne delovne enote lahko oddajo določen procent izdelkov II. oz. III. kvalitete in sicer:

	II v %	III v %
Rašel pletilnica, čipke	10	5
Rašel pletilnica, paranje čipk	10	5
Rašel pletilnica, čipkasto blago	20	10
Snutkovna pletilnica	10	—
Krožna pletilnica	8	—
Konfekcija	8	—
Črnomelj	5	—
Mirna peč	5	—
Dobova	8	—

V kolikor je procent II. ali III. kvalitete višji, se za razliko zmanjša OD in sicer pri:

II. kvalitete za 20%
III. kvalitete za 30%
IV. kvalitete za 40%

Da bi lahko izračunali maso OD posameznih delovnih enot, mora vsaka delovna enota izpolniti »proizvodno poročilo«. V proizvodno poročilo se vnesejo le količine po kvaliteti, ki so predane drugi delovni enoti. Točnost teh podatkov potrdi skladiščnik (surovega pletiva, gotovega pletiva ali skladiščnik gotovih izdelkov) ob prevzemu izdelanih polizdelkov oz. gotovih izdelkov.

Na podlagi podatkov v proizvodnem poročilu in cenika del se izračuna vrednost osebnih dohodkov, ki pripada posamezni delovni enoti. Da bi dobili sredstva (maso) osebnih dohodkov delovne enote z režijo vred, moramo osebnih dohodek izdelave (tj. količina × cenik del) pomnožiti z določenim procentom režije.

Procent režije se dobi na podlagi plana delovne sile (ki se zaradi sprememb števila zaposlenih v posameznih enotah menja vsake tri mesece), tako da se postavi razmerje med planiranimi osebnimi dohodki izdelave in osebnimi dohodki režije. V režiji so zajeti poleg osebnih dohodkov režijskih delavcev še: planirani zastoji, nočno delo, bolniška, 8% preseganje norm in dodatek za stalnost. Procenti režije, ki so bili v veljavi v I. tromesečju 1967:

snutkovna pletilnica	1797
raschel pletilnica	1564
krožna pletilnica	1589
barvarna s kotlarno	2228
konfekcija	1255
obrat II Črnomelj	1264
obrat III Mirna peč	1294
obrat IV Dobova	1242
obrat V Ljubljana	2131

Na podlagi prednjih podatkov lahko izračunamo maso osebnih dohodkov posamezne ekonomske enote. Če torej damo v razmerje maso osebnih dohodkov z obračunanimi osebnimi dohodki po času in normi, dobimo količnik, s kateri množimo že obračunane osebne dohodke po obračunskem listu (zaporedna št. 1 in 2). Če je količnik nad 100, pomeni, da bomo dobili izplačane osebne dohodke v večjem znesku, kakor je bil individualni obračun v obračunskem listu. Če je količnik pod 100, bo izplačilo osebnega dohodka nižje.

Primer za šivalnico:

Po proizvodnem poročilu je ta delovna enota oddala v enem mesecu v skladišče sledeče količine gotovih izdelkov:

60.000 komb. Danica (in to 50.000 I. in 10.000 kom. II. kvalitete) (8% dovoljeno II. kvalitete)
20.000 hlačk Rada (15.000 I. in 5.000 II. kvalitete)
15.000 art. Puli (14.500 I. in 500 II. kvalitete)

Cenik del za faze, izdelane v šivalnici, znaša:

za kombineže Danica	1,80 N din
za hlačke Rada	0,60 N din
za art. Puli	2,00 N din

IZRAČUN

54.800 kombinež »Danica«	
(50.000 + 8% II. kv.) à 1,80	= 98.640,00
5.200 kombinež »Danica« II. kv.	à 1,44 = 7.488,00
16.600 hlačke »Rada«	
(15.000 I. + 8% II.) à 0,60	= 9.960,00
3.400 hlačke »Rada« II.	à 0,48 = 1.632,00
15.000 otroški »Puli«	
(dovoljeno vse I. kv.) à 2,00	= 30.000,00
Masa izdelavnih OD	147.720,00

Maso izdelavnih OD povečamo za	
količnik režije za šivalnico 1255 in dobimo	185.388,86
+ 70% od OD delavcev v priučitveni dobi po pravilniku	2.241,50
Skupna masa OD šivalnice	187.630,36
— bolniška za dotični mesec	
(ker ni zajeta v znesku obrač. OD)	1.500,00
— 3% v rezervni sklad	
(za kritje dopustov, državnih praznikov, dodatka na stalnost)	10.060,51
Skupna masa za izplačilo:	176.069,85

V primeru, da znašajo individualni zasluški delovne enote šivalnice po času in normah (tj. pred uporabo količnika) skupno 166.102,63 N din, si bo šivalnica lahko izplačala osebni dohodek v višini izračunane mase, to je v našem primeru 176.069,85 N din.

Če prikazane osebne dohodke postavimo v razmerje, dobimo količnik, ki ga uporabimo na osebni dohodek po času in normi, in sicer:

$$\frac{\text{Dovoljena masa za izplačilo}}{\text{obračunani OD delovne enote}} = \frac{176.069,85}{166.102,63} = 106$$

Iz navedenega izračuna je razvidno, da bodo izplačane akontacije v dotičnem mesecu za 6% večje od individualnega zasluzka posameznega sodelavca.

Po našem primeru je šivilja po normi in delno po času zaslužila bruto 951,11 N din. Po izračunu skupne mase v njeni enoti se ji bo zaslužek povečal za 6% (tj. $951,11 \times 106 = 1.013,48$). Torej šivilja bo dobila izplačano 62,37 N din več, to je 1.013,48 N din.

Na OD iz podaljšanega delovnega časa (nadure) in OD nadomestil: državne praznike, dopuste, dodatke na stalnost in bolniško, se ne uporabi količnik.

Približno na enak način se obračunavajo OD tudi ostalih proizvodnih enot. Razlika je samo v artiklih in ceniku del.

V tem primeru smo prikazali, da je masa po oddanih količinah večja, kakor so bili zasluški po učinku in času. V obratnem primeru bo izplačilo nižje, kakor je bil obračunani zaslužek.

Za režijska delovna mesta posameznih delovnih enot v proizvodnji pa se določi višina osebnega dohodka tako, da s količnikom njegove delovne enote množimo osnovo po pravilniku. Količnik še povečamo za 50% poprečnega doseganja norm tiste enote, v kateri delajo.

Primer:

Če ima sodelavec na režijskem delovnem mestu v delovni enoti šivalnice obračunsko postavko po pravilniku 650,00 N din, bo dobil v tem primeru izplačano $650,00 \times (106 + 4) - 110 = 715,00$

Osební dohodek skupnih služb, prodajalne in menze se izračunava na podlagi povprečnega količnika doseženih osebnih dohodkov vseh proizvodnih enot, ki se poveča za 50% povprečnega preseganja vseh proizvodnih enot. Povprečen količnik doseganja osebnih dohodkov se ugotovi tako, da se doseženi količnik posamezne delovne enote pomnoži s skupnim številom ur delovne enote. Tako dobljene zneske posameznih enot seštejemo in delimo s skupnim številom ur:

Primer:

Delovna enota	Dosežen količnik	Število ur	Zmnožek
1	2	3	4
konfekcija	106	40.237	422.651,22
krožna pletilnica	101,25	10.603	107.358,60
snutkovna pletilnica	108,50	4.640	5.034,40
barvarna, kotlarna	134	7.871	10.547,14
Črnomelj	100	29.644	29.644,00
Mirna peč	100	13.666	13.666,00
Dobova	88,50	20.205	17.881,42
Raschel pletilnica	100	12.564	12.564,00
		139.430	142.346,78
		142.346,78	
Poprečen količnik (4 : 3)		139.430	= 102%

Izračun skupnega povprečnega % preseganja norm na podlagi doseganja v vseh delovnih enotah:

Delovna enota	% doseganja	Število ur	Znesek
1	2	3	4
konfekcija	108	40.237	43.455,96
krožna pletilnica	114	10.603	12.091,56
snutkovna pletilnica	123	4.640	5.707,20
barvarna, kotlarna	100	7.871	7.871,00
Črnomelj	123	29.644	36.462,12
Mirna peč	114	13.666	15.579,24
Dobova	101	20.205	20.413,97
raschel pletilnica	120	12.564	15.076,80
		139.430	156.657,85
		156.657,85	
Količnik na preseg norme 4 : 3 =		139.430	= 112%

Če torej povečamo povprečni količnik za izračun osebnega dohodka skupnih služb za 50% od povprečnega doseganja norm (to je $102 + 6 = 108$) dobimo količnik, s katerim se množijo individualni osebni dohodki posameznega delavca skupnih služb.

Primer:

Če ima sodelavec odločbo za osebni dohodek 700,00 N din, bo v tem primeru dobil izplačano $(700,00 \times 108) 756,00$ N din.

S prednjim bi bil v glavnem prikazan celotni izračun osebnega dohodka. Zaradi različnih faktorjev, ki vplivajo na sam izračun, je strnjen pregled težko pisмено prikazati, vendar upam, da bo z upoštevanjem besednega dela izračun razumljiv.

Prikazani izračun temelji na osnovi pravilnika o delitvi dohodka in osebnega dohodka, ki je sedaj v veljavi. Vendar je praksa pokazala, da s takšnim načinom nagrajevanja ne dosegamo povsem zadovoljiv učinek. To se opaža zlasti pri udeležbi režijskih delovnih mest od preseganja norm. V tem primeru režijci niso stimulirani, da bi omejevali možnost preseganja norm, tudi na račun slabše kvalitete.

Poleg navedenega opažamo, da nekatere enote smatrajo oz. prikazujejo kot preseg norme tudi delo (proizvodnjo) iz podaljšanega delovnega časa (nadur). Takšen izračun je popolnoma nerealen in daje možnost, da se izplačujejo večje vsote osebnih dohodkov, ki pa v resnici niso zaslužene.

Martina Badovinac

Poročilo s prve seje novega IO SP

Dne 30. 3. 1967 se je prvič sestal novoizvoljeni izvršni odbor sindikalne podružnice našega kolektiva. To pot se je izvršni odbor konstituiral. Za predsednika je ponovno izvoljen tovariš Flajnik Jure, ki je tudi v prejšnji mandatni dobi zares opravičil naše zaupanje. Za tajnika je izvoljena Ružica Škof, za blagajnika pa Duška Guštin. V nadzornem odboru sindikalne podružnice je za predsednika soglasno izvoljen Karel Vardijan.

Ko so razpravljali o blagajniškem poslovanju, so poudarili, da to poslovanje v lanskem letu ni bilo zadovoljivo. Izvršni odbor je novemu blagajniku izrazil zaupanje v boljše poslovanje. Na seji so razpravljali tudi o oskrbi članov sindikalne podružnice s premogom.

Tovariš Bogdanovič Gabrijel je zadolžen, da poskrbi za pravočasno dobavo premoga. Interesenti za premog naj se zglasijo pri njem. Vsak interesent bo pri naročilu premoga sklenil pogodbo o količini in času dobavljenega premoga. Ob sklenitvi pogodbe bodo interesenti dali predplačilo v višini polovice vrednosti naročene količine premoga, ostalo doplačilo pa po izdobi premoga.

Tajnik IO SP »Beti«
Ružica Škof, dipl. ing.

Še o obračunavanju osebnega dohodka v pletilnici

Zeel bi odgovoriti piscu članka »Posledice nepopolnega načina obračunavanja dohodka po EE«, tov. Avguštinu, ker sem bil član komisije za ugotavljanje realnosti normativov v pletilnici, poleg tega pa se mi zdi, da je potrebno o tej stvari več razpravljati.

Strinjam se, da razlika stroškov pomeni uspeh ali neuspeh za delovno enoto in sicer v višini odstopanja med dejanskimi in planskimi stroški ter da bi stimulatивно vplivalo na delovno enoto, če bi bila nagrajena ob zmanjšanju stroškov. Toda na kakšen način naj bi ugotovili dejanske stroške, če nimamo izdelanih vseh normativov? Ali je delovna enota pletilnice zahtevala izdelavo normativov od tehničnega sektorja, za normative, ki že obstajajo, pa korekturo, če niso realni. Najbrž, da ni. Prav tako se vodje delovnih enot ne držijo 19. čl. Pravilnika o delitvi dohodka in osebnega dohodka, str. 5, ki pravi: »da so vodje proizvodnih in poslovnih enot dolžni dnevno izračunati znesek ustvarjenih sredstev za osebne dohodke na podlagi količinske in kvalitativne proizvodnje in o tem sproti obveščati sodelavce na primeren način.« Če bi se tega člana držali, bi že zdavnaj ugotovili, kje so nepopolnosti. Vem, da bo takoj kdo rekel, da je s tem preveč dela in delovne enote nimajo časa za to. Toda po mojem mnenju bi se le dalo najti človeka, ki bi se po eno uro dnevno posvetil samo temu. Tako bi rešili velik problem, ki že mesece tare pletilnice, odpravili bi negotovanja med ljudmi in ugotovili, na katerih delovnih mestih se dosegajo najboljši in najslabši uspehi.

Paziti pa bi morali predvsem na točno evidenco, ki je ponekod pod kritiko. Vodje delovnih enot bi morali vedeti za vsakega delavca, kje dela, kako in koliko je ustvaril, delavca, ki ne dosega norme poklicati na zagovor, mu svetovati, kako naj dela, ne pa, da ga pustimo, da je prepuščen sam sebi. V primeru, da je slab material, je treba zahtevati preko tehničnega sektorja in nabave službe reklamacijo pri dobavitelju itd.

Ob tej priložnosti naj dam za primer tov. Staneta Mrvarja, obratovodjo iz Mirne peči, ki vsakodnevno posveti precej časa tem problemom, zato v obratu ni nezadovoljstva med ljudmi, z vsem so sproti seznanjeni, ob koncu meseca pa napravimo primerjavo med njihovimi in našimi obračuni za osebni dohodek in eventualne napake takoj odpravimo. Mislim, da ne bi bilo odveč predlagati vodjem enot tak način dela.

Dalje tov. Avguštin v svojem članku pravi, da se pojavi vprašanje, kako zajeti režijo delovne enote. Režija je zajeta v režijskem faktorju in ne dela nobenih težav pletilnici in ni treba tu iskati problema. Ne bi se tudi strinjal s predlogom, da bi na podlagi sedanjih normativov določili potrebno število ljudi za posamezne faze, vse delavce, ki bi bili odveč pa bi prestavili na druga delovna mesta. To bi lahko napravili samo v primeru, da smo prepričani v realnost sedanjih normativov. Skrajni čas bi bil, da si v pletilnici do potankosti preanalizirajo vsako delovno mesto in skupaj s tehničnim sektorjem izdajo normative, ker tu nobena komisija ne bo rešila problema. Vsakdo pozna najbolj svoje težave, zakaj jih ne bi na pameten način tudi rešil?

Normativi niso samo osnova za določanja OD, kalkulacije in razne analize, temveč tudi osnova za plan. Večkrat se zgodi, da nam je potrebno za isto količino po normativih večje število ljudi kot jih imamo že zaposlenih. Seveda v tem primeru ne moremo govoriti o realnosti normativov. Normativ mora biti postavljen v normalnih pogojih dela in smo dolžni te pogoje tudi omogočiti, ko se normativ postavlja.

Ob koncu naj povem samo še to, da se mi zdi, da vse prveč govorimo o problemih v pletilnici, odločilne besede pa ne da nihče. Te razprave so najburnejše ob izračunu količnika za izplačilo osebnega dohodka, drugače pa spet zavlada mir.

Do kdaj bo šlo še tako naprej?

Jure Matekovič

Delo organov upravljanja

V preteklem obdobju zaznamujemo v delu organov upravljanja najpomembnejši dogodek, izvolitev DSDE in obratov in izvolitev novega UO podjetja.

Za predsednika DS podjetja je bil izvoljen Jurij Matekovič, kalkulanta podjetja, za njegovega namestnika Vraničar Anton, mehanik v okrogli pletilnici. V UO pa so bili iz delovnih enot predlagani:

1. Anton Kočever, iz okrogle pletilnice,
2. Anton Vrščaj iz konfekcije,
3. Jože Petrušič iz barvarne,
4. Franci Barbič iz skupnih služb,
5. Ančka Huč iz Mirne peči,
6. Anica Šepec iz Dobove,
7. Elica Žunič iz Črnomlja.

Izvoljeni pa so bili še:

- Brinc Branko iz snutkovne pletilnice,
Pepca Jelenič iz konfekcije,

Vanda Milek iz Črnomlja in
Marica Ivičič iz pletilnice.

Po svoji funkciji je član UO tudi direktor podjetja Peter Vujčič.

Konstituirali so se vsi sveti DE in obratov in za predsednike so bili izvoljeni:

1. Anton Kočever, pletilnica,
2. Anton Vrščaj, konfekcija,
3. Jože Petrušič, barvarna,
4. Franci Barbič, skupne službe,
5. Ančka Huč, Mirna peč
6. Anica Šepec, Dobova,
7. Elica Žunič, Črnomelj.

Vsem novoizvoljenim članom in predsednikom k njihovi izvolitvi uredništvo iskreno čestita in jim želi obilo uspehov.

DS podjetja je nato imenoval svoje pomožne organe in sicer:

Komisijo za poslovni program in načrtovanje, ki jo sestavljajo:

1. Martin Štefanič — predsednik,
2. Martina Badovinac — član,
3. Tone Vukšinič — član,
4. Stane Judnič — član,
5. Jože Rajk — član.

Komisijo varstva pri delu:

1. Jože Pezdirc — predsednik,
2. Ignac Štupar — član
3. Slavo inž. Milošević — član,
4. Ivan Brodarič — član,
5. Alojz Stopar — član.

Kadrovsko komisijo:

1. Stane Gašperič — predsednik,
2. Martin Štefanič — član,
3. Jure Flajnik — član,
4. Franc Vrviščar — član,
5. Srečko Egger — član.

Komisijo za določevanje delovnih mest, na katere se ne morejo razporediti delavke in delavci zaradi škodljivih vplivov posebnih pogojev dela:

1. Marija Merlić — predsednik,
2. Matko Fančka — član,
3. Silva Dular — član
4. Zinka Vrščaj — član,
5. Stane Mrvar — član.

Stanovanjsko komisijo:

1. Zinka Kure — predsednik,
2. Franc Vrviščar — član,
3. Franc Barbič — član,
4. Mitevski Dragan — član,
5. Vera Horvatič — član.

Odbor izobraževalnega centra:

1. Jožica Kopinič — predsednik,
2. Lidiya Milošević — član
3. Ivan Malešič — član,
4. Ružica ing. Škof — član,
5. Jože Rajk — član.

Komisijo za splošne akte:

1. Ivan Malešič — predsednik,
2. Janez Smrekar — član,
3. Slavo Šiler — član,
4. Silva Dular — član,
5. Franc Vrviščar — član.

Komisija za reševanje sporov s kupci:

1. Peter Vujčić — predsednik,
2. Martin Štefanič — član,
3. Jože Jankovič — član,
4. Jure Flajnik — član,
5. Juri Matekovič — član.

DS podjetja je na svoji seji razveljavil sklepe seje DSDE skupnih služb, ker je ugotovil, da je v odsotnosti predsednika sveta vodil sejo sekretar podjetja in sklenil, da se seja ponovno skliče in obravnava isto gradivo, vendar pod predsedstvom izvoljenega predsednika.

UO pa je obravnaval poročila strokovnih služb glede zastojev, ki so nastali v proizvodnji meseca februarja letos. Ob obravnavi teh problemov je UO sklenil, da mora ustrezna služba vsakokrat, ko nastane zastoj v proizvodnji z odškodninskim zahtevkom uveljavljati povzročeno škodo pri dobavitelju ali drugem partnerju, ki je povzročil motnje v proizvodnji.

UO je obravnaval poslovanje brivsko-frizerskega salona in ugotovil, da njegovo poslovanje ni rentabilno. Sklenil je, da se namesto dveh delavcev zaposli v salonu le eno delavko, ki je večša ženskih in moških frizerskih oz. brivskih uslug in da se korigirajo cene tem uslugam, ki so sedaj višje od uslug, ki jih imajo drugi saloni v Metliki.

UO je imenoval stalne inventurne komisije za leto 1967.

Na predlog DSDE konfekcije je UO imenoval Alojza Stoparja, tekstilnega inženirja konfekcije za obratovanje konfekcije in določil obračunsko osnovo OD v znesku 1250 N din.

Ko se je UO konstituiral, je za svojega predsednika izvolil Brankota Brinca, mehanika v snutkovni pletilnici. Za namestnika predsednika UO pa je bila izvoljena Anica Šepc, šivilja v obratu Dobova.

Ob obravnavanju zastojev proizvodnje v mesecu marcu 1967 je UO priznal raschel pletilnici 683 zastojskih ur, ki so posledica slabe kvalitete materiala in opravljenega remonta.

Snutkovni pletilnici je bilo priznanih 80 zastojskih ur za pregled in zvijanje pletiva, ki ni zajeto v cenu del.

DE krožne pletilnice se prizna 1368 zastojskih ur in od teh se obremeni raschel pletilnico za 472 ur, konfekcijo za 48 zastojskih ur, kajti odvišni delavci zaradi pomanjkanja dela v okrogli pletilnici so delali v drugih obračunskih enotah, zato se za zastoje obremene te enote.

DE konfekcije se odobri 577 zastojskih ur zaradi pomanjkanja materiala, zaradi prenosa embalaže in iztovarjanja avtomobila ter pakiranje artiklov.

Obratu v Črnomlju se prizna 1248 zastojskih ur zaradi predelave slabega materiala, zaradi prepakiranja in zaradi nepredvidenega repasiranja artikla »Zorka«.

Obratu v Mirni peči se odobri 175 zastojskih ur zaradi predelave slabega materiala in nepredvidenega repasiranja bombažnega pletiva.

UO je nato obravnaval ugovor mehanikov, ker se ni odobrilo posebne nagrade mehanikoma Jožetu Malešiču in Franju Ribariču, pri čemer je UO zadolžil sekretarja podjetja, da ugotovi, koliko sta oba mehanika prejela plačila za dela v podaljšanem delovnem času pri montiranju toplovodne napeljave v novi konfekcijski hali.

Klub Belokranjskih študentov iz Ljubljane je zaprosil za finančno pomoč pri ustanovitvi štipendijskega sklada, iz katerega se bo črpala pomoč za posamezne socialno šibke študente. UO je odobril 100.000 S din v ta namen.

UO je v svoji pristojnosti odobril tudi nakup kopenskega stroja za vzorce v znesku \$ 462 in odobril tudi nakup motorja za avto fiat furgon v znesku 739.000 din.

Predstavljamo vam

Ali ga poznate?

Ta tovariš dela v konfekciji. Je izučen krojač. Skrbí, da je vedno dovolj skrojjenih komadov, da lahko naša konfekcija nemoteno dela.

Biti mora zelo natančen, saj je od natančnosti dela na tem delovnem mestu odvisna celotna proizvodnja konfekcije.

Povemo naj tudi to, da je že več kot deset let v podjetju in je pri ljudeh zelo priljubljen. Torej lahko rečemo, da je zrasel s tovarno.

Pri njegovem nadaljnjem delu mu želimo veliko zadovoljstva in delovnih uspehov.

Za razvedrilo

Rezultati žrebanja nagradne križanke »Puli«.

Prejeli smo 51 križank, od tega je bilo 27 pravih rešitev, 24 nepravilnih. Dne 12. 4. 1967 so pravilne rešitve žrebali: LIPUŠČAK Štefica, DRUŠKOVIČ Anica, VARDIJAN Marija, MUŽE Ljubica, MARKOVIČ SLAVICA, vse iz konfekcije in KARAS Francka iz oddelka čipk.

Prisotni so bili tudi vsi člani uredniškega odbora.

Nagrade so dobili:

po 1.000 S din

ŠVAJGER Ana, Črnomelj,

VRŠČAJ Zinka, Črnomelj,

HORVAT Marija, uprava Metlika,

NOVAK Jožica, konfekcija Metlika

STAREŠINIČ Marija, Črnomelj

po 2.000 S din

ŠIMEC Ana, Črnomelj;

po 3.000 S din

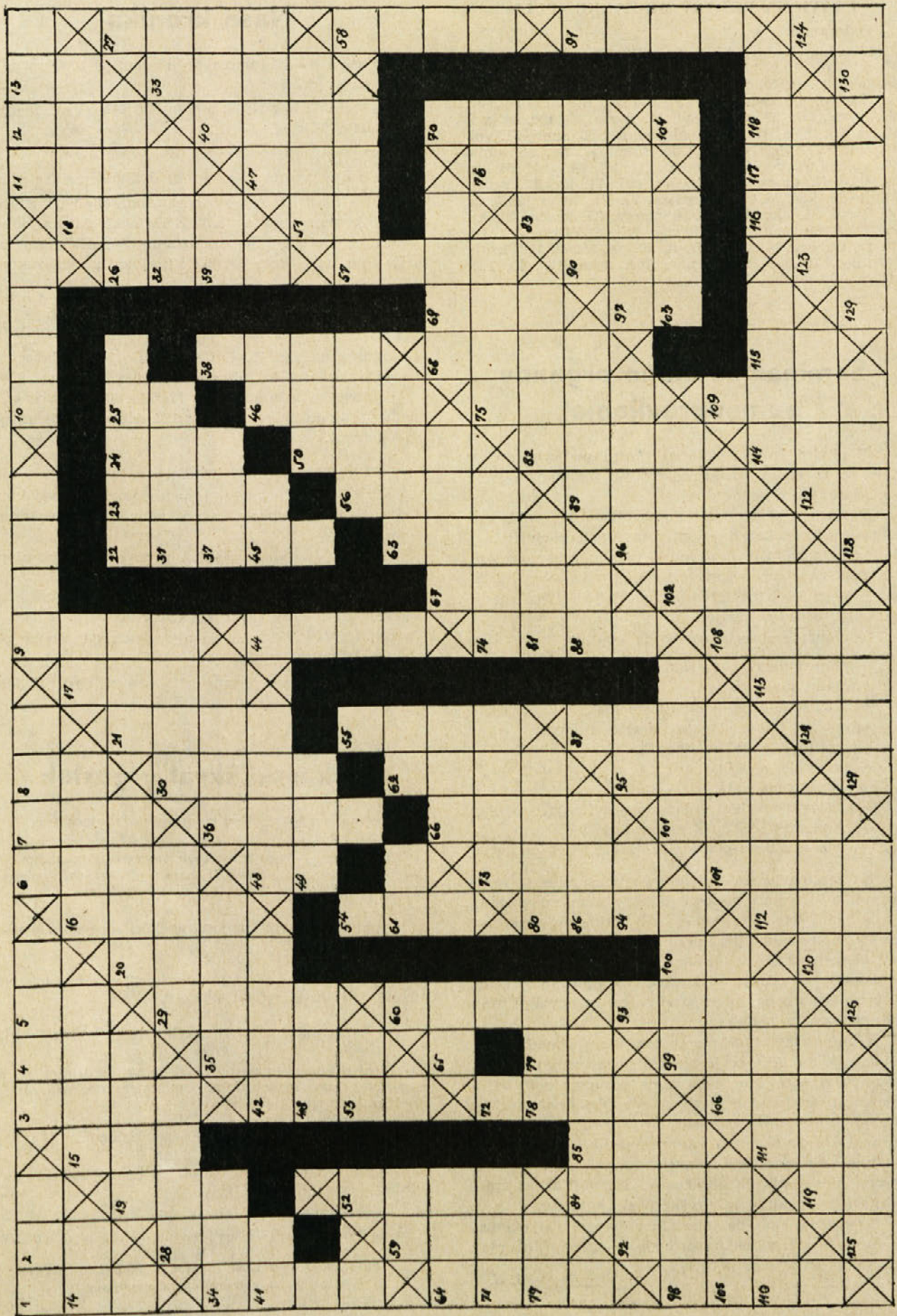
PASIČ Slavica, pletilnica Metlika.

NAGRADNA KRIŽANKA »1. MAJ«

Vodoravno: 1. vodna žival, 3. poškodba, 6. barvarski stroji, 9. kozarec, 10. najbližji sorodnik, 11. največji kopenski sesalec, 14. nemški zaimsek (on), 15. merilo, 16. zgodaj, 17. oblika glagola (biti), 18. Panonska pokrajina, 19. del imena »Škofja Loka«, 20. obala (srbh.), 21. žival, ki se premika nazaj, 22. nesreča, nezgoda, 26. moder, 28. sestanek, 29. osamljena, 30. ekipe, moštva (srbh.), 31. znamka avtomobila, 32. tuje moško ime, 33. učenje, priučitev, 34. model, 35. svojilni zaimsek (žen. spol), 36. prostor v hiši, 37. sveženj, 39. tuja kratica za združene narode, 40. število, 41. osebni zaimsek, 42. tuj denar, 43. vrtna uta, 45. to je (kratica), 46. italijanski spolnik, 47. prepri, 48. tuje žensko ime, 49. kratica za ameriško policijo, 50. cesta, steza, 51. bog ljubezni, 53. časovni veznik, 56. rešeto, 57. sedež, 59. ime črke »p«, 61. ploskovna mera, 62. veznik, 63. zelo, 64. veznik, 65. Ludolfovo število, 66. zver, 67. stara mama (srbh.), 68. moško ime, 71. obdobje, vek, 73. prog, črta, 74. ime našega pevca (Robič), 75. ponočevanje, 76. ime črke q, 77. molibden, 78. žensko ime, 80. dvojni list papirja, 81. ime prve slovenske filmske igralk, 82. agregatno stanje, 83. sorodnik, 84. klic pri biko-borbah, 86. nade, upanja, 88. oziralni zaimsek, 89. zvok, 90. lepa, mična, 92. ženska, 94. nota iz solmizacije, 95. osebni zaimsek, 96. vrsta grma, 97. pojav na vodi, 98. afriška država, 99. mati, 101. visok hrib, 102. vrsta zemljišča, 103. ločilni veznik, 104. fluor, 105. dve, 106. deli telesa, strani, 107. lesno podjetje v Črnomlju, 108. svetišče, sobica, 110. pritrdilnica, 111. zdravila, 112. po njej se pretaka kri, 113. pad vode, 114. mama, 116. stanovanje (srbh.), 119. ime naše pevke Novakovič, 120. mutasta, 121. ograja, 122. del krave, 123. slog, način izražanja, 125. tovarna alkoholnih pijač, 126. pokrivalo, 127. nadležen mrček, 128. sorodnica, 129. kos pohištva, 130. post scriptum.

Navpično: 1. del živalskega telesa, 2. površinska mera, 3. naše pristanišče, 4. naplačilo, 5. predlog, 6. osvežilna pijača, 7. žensko ime, 8. predlog, 9. vrednostni papirji, 10. tisoč z rimsko številko, 11. sramota, 12. kralj živali, 13. znamka tovornjakov, 15. svojilni zaimsek, 16. ujemanje besed v verzih, 17. luknja v zemlji, 18. velika žival, 19. krasen, 20. siromašno ljudstvo, 21. morska žival, 22. ustanova za zvezo, 23. napoj, pijača, 24. krasen, 25. pivo, 26. kraj v severni Sloveniji, 27. kazen, opomin, 28. sorodnik, 29. reka v Sloveniji, 30. neostri, 33. vdolbina, urez, 34. utežna mera, 35. kozmetično sredstvo, 36. del stanovanja, 38. papir za tiskanje časopisov, 40. slovnični pojem, 42. zdravila, 43. 13. in 7. črka abecede, 44. naša najdaljša reka, 46. igra na srečo, 47. oblika glagola »biti«, 50. ločilo, 51. arabski žrebec, 52. religija, 54. tekstilno vlakno, 55. osvežilna pijača (turška), 56. moški suknjič, 57. vzdih, izraz bolečine, 58. predsednik SFRJ, 59. sredstvo za pisanje, 60. deska, 62. vrtnina, 63. žensko ime, 64. mrak, noč, 66. tuje žensko ime, 67. obstojati, 68. šarenica v očesu, 69. nagon, sla, 70. ženska v samostanu, 72. stoti del dinarja, 73. vrtna uta, 74. moško ime, 75. društvo, keltska rodovna zveza, 76. kilogram, 79. ne (italijansko), 80. pristanišče v Istri, 82. družabna prireditel, 83. sanke, 84. mladič domače živali, 85. osebni zaimsek, 87. tuja denarna enota, 89. utežna mera, 90. rastlina, zelišče, 91. drevo, čigar cvet uporabljamo za čaj, 92. močvirna žival, 93. vodne živali, 95. težke, mučne sanje, 96. barvni ton, 97. veznik, 98. sodobno oblačenje, 99. vrsta živila, 100. osebni zaimsek, 101. naga, 102. računski znak, 106. neobarvano, 107. letni čas, 108. posekano deblo, 109. vrsta južnoameriške koze, 111. staro strelno orožje, 112. del obleke, 113. strast, 114. bajka, bejeslovna zgodba, 115. kazalni zaimsek (mn.), 116. število, 117. vrsta pletiva, 118. aluminij, 119. enaka soglasnika, 120. predlog, 121. svinec, 122. osebni zaimsek (2. os. mn.), 123. kratica za starejši, 124. središče vrtenja.

Pravilne rešitve križanke pošljite do 10. maja 1967 v uredništvo Trikotažerja.

Vodoravno:

1. volna, 5. ino, 6. la, 7. et, 8. Ela, 10. pleni, 12. Marina, 16. slina, 17. breg, 21. atoli, 22. plata, 23. krona, 24. leki, 25. priča, 26. klema, 27. ina, 28. olika, 29. elida, 31. ce, 32. sleme, 33. omaka, 24. ni, 26. Pisa, 37. škoda, 38. tak, 39. sl. 40. ovi, 41. ikona, 43. rje, 44. spi, 45. ra, 46. trola, 47. ne, 48. air, 49. les, 50. sneti, 51. vol, 52. vn, 53. Ava, 54. slani, 55. sami, 57. mi, 58. stola, 59. volan, 60. po, 62. levo, 63. Nenad, 64. pok, 65. ar, 66. ino, 67. deset, 69. ime, 70. kri, 71. ka, 72. zapet, 73. pr, 74. ker, 75. lev, 76. kaval, 77. sla, 78. en, 79. ena, 80. Tirol, 81. oko, 83. ta, 84. maser, 85. krača, 86. kr, 87. Ines, 88. anale, 89. oe, 91. Nil, 92. flota, 93. Lj, 94. rr, 95. Un, 96. krofi, 97. li, 98. pa, 99. ei, 100. kraji, 101. bor, 102. al, 103. krona, 104. roke, 106. lo, 107. zmije, 108. Milan, 109. as.

Seminar za člane organov samoupravljanja

V okviru izobraževalnega centra podjetja smo v dneh od 12. do 15. aprila organizirali seminar za člane samoupravnih organov podjetja.

Seminarja se je udeležilo približno 2/3 vabljenih članov, kajti nekateri se ga niso mogli udeležiti zaradi nujnih nalog v proizvodnji. Seminar bomo ponovili tudi za člane organov samoupravljanja v DE in tedaj se ga bodo udeležili še manjkajoči člani samoupravnih organov podjetja.

Seminar je obsegal naslednje gradivo:

- pomen delavskega samoupravljanja,
- statut podjetja,
- pravilnik o delovnih razmerjih,
- analiza bilance in zaključnega računa,
- pravilnik o delitvi dohodka,
- pravilnik o delitvi OD,
- varstvo pri delu,
- poslovnik o delu organov upravljanja,
- ekonomski faktorji proizvodnje in
- delo družbeno-političnih organizacij v podjetju.

Na seminarju smo udeležence upoznali s podrobnostmi iz internega poslovanja in interne zakonodaje. Zlasti smo želeli na konkretnih primerih prikazati vzroke in posledice posameznih odločitev, tako da bo tem članom na sejah olajšano delo in omogočeno objektivnejše odločanje v konkretnih zadevah. Udeleženci so bili s podajanjem gradiva zelo zadovoljni in so radi posegali v razpravo.

Seminar je bil zelo potreben vsem udeležencem, saj so nekateri šele prvič poslušali o principih poslovne politike, o načinu oblikovanja poslovne politike, o smotrnosti delitve dohodka v sklade OD, o načinu dela organov upravljanja, o pristojnostih posameznih samoupravnih organov, o delovnih razmerjih, o načinu določanja OD posameznih delavcev, o analizi zaključnega računa in periodičnih obračunov, o činiteljih, ki vplivajo na proizvodnjo in stroške poslovanja itd.

Prepričani smo, da je seminar dosegel svoj namen in da bo uspeh viden na prihodnjih zasedanjih organov samoupravljanja podjetja.

J. S.

Naša kronika

V času od 16. marca do 15. aprila 1967 so se v podjetju zaposlili:

v Metliki: KOZJAN Viktor, VUKINOVAC Marica, BAHORIČ Marica.

v Črnomlju: AUPIČ Marija;

S podjetjem pa so prekinili delovno razmerje:

v Metliki: FIR Anton, sporazumna odpoved, ŠTRUCELJ Anton, odhod v JLA, HUMLJAN Miran, odhod v JLA, HRNJAK Niko, sporazumno, VAJDA Ivan, samovoljna zapustitev, RATKOVIČ Ivan, po sili zakona;

v Mirni peči: KREVS Ana, sporazumno;

v Črnomlju: TKALČIČ Nada, sporazumno;

v Dobovi: v omenjenem času ni bilo sprememb.

Stanje na dan 15. 4. 1967 je bilo 1079 delavcev in sicer: — 815 žensk, 205, moških, 59 vajencev;

od tega odpade na obrat: Metlika 684 delavcev, Črnomelj 181 delavcev, Dobova 127 delavcev, Mirna peč 87 delavcev.

Pri delu so se ponesrečili:

CERJANC Marjan, si je pri snemanju navijalnega valja na pletilnem stroju poškodoval sredinec desne roke;

PETRUŠIČ Anton, je pri prenašanju desk stopil na žebelj in se nabodel na levo stopalo;

ŠAVOREN Ivan, si je pri nakladanju ograde na kamion poškodoval prstanec leve roke;

JURJEVIČ Ana, si je pri zamenjavi osnove poškodovala palec na levi roki;

Vsem nesrečam je botrovala nepazljivost pri delu.

Tiskarski škrat v gosteh

Njegovo geslo je: Vse za imovino (domovino).

•
Za ogromni finančni uspeh našega frizerskega salona se moramo zahvaliti samo opravljanju (samoupravljanju) ne pa delu (saj niso nič delali).

•
Samo opravljalci (samoupravljalci) dosegajo v podjetjih lepe uspehe.

•
Ze precej časa je minilo, odkar je bil zdelan (izdelan) naš tarifni pravilnik.

•
On je za naše podjetje veliko ponaredil (naredil).

•
V računovodstvu so postavili nove gladijatorje (radijatorje), zato pričakujemo topla presenečenja ob izplačilu osebnega dohodka.

•
Vsi imamo radi potne nadloge (naloge).

•
Glavni del proizvodnje Beti so modne norosti (novosti).

Ureja in izdaja uredniški odbor Belokranjske trikotazne industrije »BETI« — METLIKA

Tiska CP »Delo«, Blasnikova tiskarna v Ljubljani. Tiskano kot rokopis za notranjo uporabo podjetja.